

מסורת הש"ס

6) לעיל כה. קדושים ט: פ"ט, ט) גני העונן ערך על ד' שלג, א) נפי' זיר של גנים וזמנתה פ' דגים קטנים ערך ערך מנוי ואפשר דק' ז'ל עברתי ד"ה מונוי כ' וכן בשנת ק"ד: פרש"י על מונוי ג' שנת ז' בקרא' כמד' ראה י' חנית המלך ואת נפתת הים.

גליון הש"ס

רש"י ר"ח בור וביטה וכו' ובשאר הלכות דוד. הכי איתא בירושלמי פ"א דקטוה:

הגהות הב"ח

א) גמ' אמר להו גואל הדם וכו' אמר להו היה לו להללו וכו' אמר להו השתא דזדון: (כ) שם אמר להו עמשה מורד: (א) רש"י ד"ה מונוי ג' שנת קטנים: י"ב וכן בגמ' רש"י דף ט:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א) גמ' אמרו ליה ליה:

מוסף רש"י

ילדיה. בחורים היו לרוד בחילותיו ולא היו בניו קדושים (ע"ל): בני יפת תואר. שש סלקתו אצתי ישראל בתלתה, כדמיך (דברים כל) והשתא אל תוך ביתך, ופתח בן חיי טושים משפטי העמים (ע"ל). מספרי קומי ומגדלי בלורית. מחמורי ערס (ע"ל). משום דרוד גרשה זדוקה. דוד גרש לואל להיות מללית על הגלגל לפי עשה משפט זדוקה, וואל גרש לדוד לעשות משפט זדוקה לפי שהוא דן וואל שטי' וורה על ידו, ועוד מתוך שז"ש עסק מלחמתו לא היה דוד טורח כן וכו' וכו' פסוק לפסוק ערך עלך נגמר הרין

רבינו חננאל

במשיח ה' וחט' לחם זה הידין שנאמר וארחוה ארוחת אמר וינתנו לו מאת המלך דבר יום ביומו: פודגרא. בלשן יון אלנקום פודגרא. איתוה ליואב וריינה א"ל גוואל הדם דעשאל הוין מאי עמא דרובי' ויפת דים עשהאל אחי אמרו ייולי אבני. לעמשא בן יתא מאי קטלתיה א"ל עמא מורד במלכות הוה שנאמר ורחוה בן המורד אשר עירו א"ל עמשא אבין ורקין מיעוטי' דרש דאשבתיהו דפתחו במסכת אמר כתיב ביהושע כל איש אשר ימרה את פך וכו' יכיל אפילו לדברי תורה ישמע ת"ל ר' ר' חזק ואמין וכו' קרא אחרינא ר' חזק ואמין

נגמר הדין פרק ששי סנהדרין

מ"א.

הפה וטוא ולא נטע. נוח לך להיות מן המקוללים ולא מן המקוללים לפי שסוף קללת חוס לשו' אל המקלל: היה לו. לאצנר להליל את עצמו כאלהד מאיבריו של עשאל ולא ירגנו דהכי אמרינן [בצן סוקר ומורה] [למך דף ע"ה]. רודף אחר חצירו להרגו ויכול זה להליל את עצמו כאלהד מאיבריו של רודף ולא עשה כן אלל חזר כנגדו והרגו נהרג עליו: אמרו ליה לא יכיל ליה. אצנר לכון כאלהד משאר איבריו: כנגד ללע חמישי: אמר ליה נייל לאצנר. דינו של אצנר פטור אמה עליו: אבין ורקין דרש.

תהא לוטא ולא תהא לאמה לאתוה ליואב דייניה אמר ליה מאי טעמא קטלתיה לאבנר אמר (ט) ליה גואל הדם דעשאל הואי עשאל רודף הוה אמר ליה היה לו להצילו באחד מאבריו א) אמר ליה לא יכיל ליה א"ל השתא בדופן חמישית כיון ליה דכתיב ויכהו אבנר באחרי החנית אל החומש ו"א יוחנן בדופן חמישית במקום שמרה וכבר תלויין בן אחד מאיבריו לא יכיל ליה אמר ליה נייל אבנר מאי טעמא קטלתיה לעמשא אמר

מאי טעמא קטלתיה לעמשא. ואס תאמר היאך נמייב יואב צמאי דקטליה לעמשא הא צבי התראה ואפילו למי"ד חזר אינו כרין התראה כחל לא היה חזר בדבר זה שהיה חזשו מורד במלכות וה"ל שוגג וי"ל ללא נמייב אלל משום הוא גופיה דהוה מורד במלכות:

הדרן עלך נגמר הדין

(ט) ליה עמשא מורד במלכות הוה דכתיב וימאד המלך לעמשא הזעק לוי את איש יהודה שלשת ימים וכו' וילך עמשא להזעיק את יהודה ויוחר וכו' אמר ליה עמשא אבין ורקין דרש אשכחניהו דפתיח להו במסכתא אמר כתיב כ"ל איש אשר ימרה את פך ולא ישמע את דבריך לכל אשר תצוונו יומת יכול אפילו לדברי תורה תלמוד לומר ר' חזק ואמין אלא ההוא גברא מורד במלכות הוה דכתיב והשמועה באה עד יואב כי יואב נטה אחרי אדניה ואחרי אבשלום לא נטה מאי לא נטה אמר רב יהודה שביקש לנטות ולא נטה ומאי טעמא לא נטה אמר רבי אלעזר עדיין ליחלוותיה של דוד קיימת רבי יוסי ברבי חנינא אמר עדיין איצטנגיני של דוד קיימין דאמר רב יהודה אמר רב ארבע מאות ילדים היו לו לדוד כולן בני יפת תואר היו ומגדלי בלורית היו ומהלכין בראשי הגייסות היו והן הן בעלי אגרופינ של דוד כהנא דרבי אבא בר כהנא דאמר רבי אבא בר כהנא אילמלא דוד לא עשה יואב מלחמה ואילמלא יואב לא עסק דוד בתורה דכתיב ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו ויואב בן צרויה על הצבא מה טעם דוד עשה משפט וצדקה לכל עמו משום דיואב על הצבא ומה טעם יואב על הצבא משום דרודו עושה משפט וצדקה לכל עמו ויצא יואב מעם דוד וישלח מלאכים אחרי אבנר וישיבו אותו מבור הסירה מאי בור הסירה אמר רבי אבא בר כהנא בור וסירה גרמו לו לאבנר שיהרג וימיהו יואב אל תוך השער לדבר אתו בשלי אמר רבי יוחנן שדנו דין סנהדרין א"ל מ"ט קטלתיה לעשאל עשאל רודף היה היה לך להצילו באחד מאיבריו לא יכילי ליה השתא בדופן חמישית כוונת ליה באחד מאיבריו לא יכלת ליה לדבר אתו בשלי אמר רב יהודה אמר רב על עיסקי עשאל ויכהו שם אל החומש אמר רבי יוחנן בדופן חמישית מקום שמרה וכבר תלויין בו והשיב ה' את דמו על ראשו אשר פגע בשני אנשים צדיקים ומננו טובים שהיו דורשין אבין ורקין והוא לא דרש צדיקים שהן בפה ולא עשו והוא באיגרת עשה ועמשא לא נשמר בחרב אשר ביד יואב אמר רב שלא חשדו ויקבר בביתו במדבר אטו ביתו מדבר הוא אמר רב יהודה אמר רב במדבר מה מדבר מופקר לכל אף ביתו של יואב מופקר לכל דבר אחר במדבר מה מדבר מנוקה מגול ועריות אף ביתו של יואב מנוקה מגול ועריות ויואב יחיה את שאר העיר אמר רב יהודה אפילו מוניני וצחנתא טעים פרים ליה:

הדרן עלך נגמר הדין

הפה וטוא ולא נטע. נוח לך להיות מן המקוללים ולא מן המקוללים לפי שסוף קללת חוס לשו' אל המקלל: היה לו. לאצנר להליל את עצמו כאלהד מאיבריו של עשאל ולא ירגנו דהכי אמרינן [בצן סוקר ומורה] [למך דף ע"ה]. רודף אחר חצירו להרגו ויכול זה להליל את עצמו כאלהד מאיבריו של רודף ולא עשה כן אלל חזר כנגדו והרגו נהרג עליו: אמרו ליה לא יכיל ליה. אצנר לכון כאלהד משאר איבריו: כנגד ללע חמישי: אמר ליה נייל לאצנר. דינו של אצנר פטור אמה עליו: אבין ורקין דרש.

הדרן עלך נגמר הדין

הדרן עלך נגמר הדין

עין משפט

כג א"מ פ"ג מהלכות מלכות הלכה ט:

תורה אור השלם

1. ויקראן לסור ויבדו אנבר באחרי התבית אל החמש והצא החנית מאחרי ויפל שם ויקום תחתיו וידו כל הבא אל המקום אשר נפל שם עשהאל וימת ויעמדה שמואל ב ב כג
2. ויאמר המלך אל עמשה הזעק לוי את איש יהודה שלשת ימים ואתה פה עמד: וילך עמשה להזעיק את יהודה ויוחר עד המועד אשר יעדי: שמואל ב ב כד
3. כל איש אשר ימרה את פך ולא ישמע את הדין לכל אשר תצונו יקמת ר' חזק ואמין: והושע א ב ח
4. והשמעה באה עד יואב כי יואב נטה אחרי אדניה ואחרי אבשלום לא נטה מאי לא נטה אמר ר' חזק ואמין? ויחזק בקרנות המזבח: מלכים א ב כח
5. וימלך דוד על כל ישראל ויהי דוד עשה משפט וצדקה לכל עמו: ויואב בן צרויה על הצבא ויהושפט בן אחיהלוד מופקר: שמואל ב ב טו
6. ויצא יואב מעם דוד וישלח מלאכים אחרי אבנר וישיבו אותו מבור הסירה וידו לא ידע: שמואל ב ב כו
7. ויקשב אבנר חברון וישדו יואב אל תוך השער לדבר אתו בשלי ויבדו שם החמש ויקמת בדם עשהאל איתיה: שמואל ב ב כז
8. והשיב ה' את דמו על ראשו אשר פגע בשני אנשים צדיקים וטביו מננו ויהרגם בחרב ואבין ורקין ק' את אבנר בן נר שר צבא ישראל ואת עמשה בן יתר שר צבא יהודה: מלכים א ב לב
9. ועמשא לא נשמר בחרב אשר ביד יואב ויכהו חנית ויפלה וישפך מעיו ארצה ולא שנה לו ויקמת ויואב ואביו שר דוד אחרי שבע בן בקרי: שמואל ב ב כ
10. ויעל בגרונה בן יחזקאל ויפגע בו ויקמתו ויקבר בביתו פודגרא: מלכים א ב לד
11. ויבן העיר מסביב מן המולא ועד הסביב ויואב ויחיה את שאר העיר: דברי הימים א יא ח

רבינו חננאל (המשך)

הלכו להביא מים מן הבור ושכחו שם כבור. ובה דוד ומנאס בבור של מים ולקחם אל הצפחה והחנית הנה אמת כבור נשאו כף מעילו מה תאמר בו א"ל כנף מעילך בסירה הוערת כלומר נסבך בקוצים ונתחך ומצאו דוד ולקחו משם. וכיון שלא החיח אבנר להחמיים לדוד נעשו עליהן וחוה פי' בור וסירה גרמו לו לאבנר שיהרג. אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב ויתוה יואב אל תוך השער לדבר אתו בשלי. על עסקי השל. פי' שאלה שאלו בענין הליצה כדכתיב של נעלך מעל רגליך. אשר פגע בשני אנשים צדיקים וטביו מננו וכו' צדיקים מננו שהן בפה ולא עשו שאמר להם שאול המלך להרוג הכהנים ולא קבלי מננו. וכן הוא מפורש בתלמוד א"י בפרק חלק. ויאמר המלך לרעים הנצבים עליו סבו והמיתו כהנה י' וגו'. מי ויהי א"י שמואל אבנר ועמשא והאמרו לו כלום אית לך עליון אלא הוין וגורא והדין כליגרו. פי' כלי יוני ורסן הסוס בשלש ין תך שמן. אמרו ליה הא טריפין ק' כלומר אין אנו חפצים לא במתנותין ולא בעבודותין ולא אבו עבדי המלך לשלוח את ידם לפגוע בכניהן: ויואב באיגרת שכתב לו דוד על אוריה החתי קבל הורגו. טובים מננו שררש אבין ורקין כדאמרינן והוא לא דרש אלא קבל האיגרת ועשה. ויקבר בביתו במדבר. מלמד שהיה ביתו של יואב מנוקה מגול ועריות. כמו המדבר שאין אדם מצוי לגול ולא לעריות: הדרן עלך פרק נגמר הדין